

Täysistunto

Tiistai 2.12.2025 klo 14.00—21.23

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 130/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 24/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.34 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Yrittäjyys on Suomen kasvun selkäranka. Hallitus on antanut eduskunnalle käsiteltäväksi esityksen yrittäjän eläkelain voimaantulosäännöstä sekä kriisinhallintatehtävissä palvelleiden henkilöiden psyykkisen tuen korvattavuudesta. Tämä on vastuullista ja yrittäjämysteistä talouspolitiikkaa, jota hallitus toteuttaa myös vuoden 2026 talousarvion yhteydessä. YEL-työtulojen tarkistukseen liittyvä 4 000 euron korotuskatto ulotetaan koskemaan myös niitä yrittäjiä, jotka ovat aloittaneet toimintansa vuosina 2023—2025.

Tällä muutoksella parannetaan yrittäjien yhdenvertaisuutta ja kohtuullistetaan äkillisiä kustannusnousuja. Yrittäjyyteen liittyy aina riskejä, mutta yhteiskunnan tehtävä ei ole lisätä niitä omalla byrokratialla tai kohtuuttomilla hyppäyksillä. Meidän on turvattava, ennakoitava ja kannustettava toimintaympäristöä suomalaisille yrittäjille. Tämä esitys tukee mahdollisuutta kasvaa, investoida ja työllistää ilman, että sosiaaliturvamaksujen äkillinen nousu murskaa kehityksen alkuvaiheessa.

Arvoisa puhemies! Esitys sisältää myös tärkeän parannuksen kriisinhallintatehtävissä palvelleiden henkilöiden tukemiseen. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on viisaasti esittänyt, että psyykkisen tuen ja hoidon korvausaikaa pidennetään kahden vuoden sijasta kolmeen vuoteen. Tämä on inhimillinen, perusteltu ja kohtuullinen tarkennus, joka tunnistaa palveluksen todelliset vaikutukset vasta myöhemmin ilmentyvine oireineen.

Kriisinhallintatehtävissä toimineet ovat kantaneet harteillaan raskasta vastuuta Suomen ja kansainvälisen turvallisuuden puolesta, usein vaikeissa ja vaarallisissa olosuhteissa. On oikein ja velvollisuutemme, että suomalainen yhteiskunta seisoo heidän rinnallaan myös palveluksen jälkeen ja huolehtii tukemisesta silloin, kun avun tarve ilmenee. Tämä osoittaa, että Suomi kantaa vastuunsa heistä, jotka ovat toimineet turvallisuutemme hyväksi myös rajojemme ulkopuolella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2025 vp

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on hyvä esimerkki hallituksen selkeästä linjasta: yrittäjyyttä tuetaan, vastuuta kannetaan ja oikeudenmukaisuutta vahvistetaan. Kun rakennamme tulevaa kasvua ja vakaata taloutta, yrittäjien aseman parantaminen ei ole vain talouskysymys. Se on tulevaisuuskysymys koko Suomelle. Ennakoitavat kustannukset, oikeudenmukainen kohtelu ja selkeä näkymä tulevaan ovat edellytyksiä sille, että uutta syntyy ja olemassa oleva kasvaa. Tässä mielessä tämä lakimuutos on tärkeä viesti suomalaisille yrittäjille. Teidän työpanoksenne ja riskinottonne ovat tärkeitä, ja me seisomme rinnallanne. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

18.38 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat, käsittelyssä on laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain 11 §:n muuttamisesta. Haluan puheenvuorossani keskittyä kriisinhallintatehtävissä annetun lain 11 §:n muuttamiseen.

Tässä laissa esitetään, että psyykkisen tuen tai hoidon korvausaikaa pidennetään yhdestä vuodesta kolmeen vuoteen. Lakiesityksessä aika oli ensin kaksi vuotta, mutta valiokunta on päättänyt pitkällisen pohdinnan jälkeen, että se voi olla myös kolme vuotta. Tämä on silloin sama kuin Kelan kuntoutusterapian enimmäisaika. Kustannuksia tällä esityksellä todetaan olevan noin 60 000 euroa per vuosi.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2024 uutisoitiin Ylen toimesta, että kymmeniä rauhanturvaajia hakeutuu psykiatriseen hoitoon ja sen tarpeeseen palveluun liittyvien syiden vuoksi. Rauhanturvaajaliitto on kertonut, että vertaistukipuhelimeen soittaa yhä useammin vaikeiden asioiden kanssa painiva henkilö. On asioita, jotka liittyvät operaatioaikaan, ja niistä täytyy päästä keskustelemaan tai päästä psyykkisen tuen piiriin.

Suomessa on noin 50 000 kriisinhallintaveteraania, ja suurin osa heistä selviää kokemuksistaan hyvin ja pärjää elämässään. Näin kerrottiin Ylen uutisessa. Mutta on myös tapahtumia, tapaturmia, vahinkoja, joihin tarvitsee apua, ja henkisen tuen tarve on tärkeää. On tärkeää myös, että näissä tilanteissa on alan kokemuksen omaavia terapeutteja tarjolla eli psykoterapeutteja ja psykologeja. Heitä tarvitaan, ja on hyvin tärkeää, että heitä koulutetaan ja palkataan myös näihin tärkeisiin tehtäviin.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2017 rauhanturvaajat saivat lain, jolla kriisinhallinnassa toimivat saivat korvauksia mahdollisista tapaturmista, vammautumisesta, jopa kuolemantapauksesta lähiomainen oli saava korvausta. Vastaavaa lakia ei silloin asevelvollisuutta suorittaville henkilöille ollut, ja haluan mainita muutaman sanan suomalaisten asevelvollisten ja varusmiesten tilanteesta.

Tein tuolloin lakialoitteen, joka käsiteltiin vuonna 2017 eduskunnassa ja jossa esitin, että nämä samat korvaukset kuuluisivat myös asevelvollisuutta suorittaville tai heidän läheisilleen, jos siellä asevelvollisuutta suorittaessa tapahtuu joku tapaturma, vammautuminen tai jopa kuolemantapaus. Olikin ilo, että tämä lakialoite sai suuren kannatuksen ja se eteni lakiin saakka. Vuonna 2019 tuotiin laki, jossa myös suomalaiset asevelvollisuutta suorittavat varusmiehet ja vapaaehtoisista asevelvollisuutta suorittavat henkilöt saivat samanlaisen lain suojan. Sinne kuuluu myös tämä henkisen järkytyksen reaktio, eli tämä psykiatrinen ja psykologinen tuki myös heille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2025 vp

Arvoisa puhemies! Haluan myös kantaa huolta ja nostaa esiin huoleni siitä, mitä suomalaisissa varuskunnissa tapahtuu. Olen äärettömän järkyttynyt niistä lukuisista ja monista tapaturmista, vahingoista, jopa kuolemantapauksista, joita asevelvolliset kohtaavat siellä lakisääteistä asevelvollisuuttaan suorittaessaan. Minusta on jotenkin järkyttävää, että kun rauhan aikana nuori ihminen menee armeijaan ja suorittaa sitä lakisääteistä velvollisuuttaan, niin hänelle tapahtuu siellä vakava tapaturma tai vammautuminen. Me muistamme, että Säkylässä on varusmies jäänyt kuorma-auton alle, Kuhmossa juurikin varusmies on menehtynyt, Puolustusvoimien kuorma-auto ajoi ojaan juurikin viikonloppuna Raaseporissa. Muistamme myös Raaseporin tasoristeysonnettomuuden, jossa menehtyi nuoria ihmisiä. Meidän tulee tehdä kaikkemme täällä eduskunnassa, että asevelvollisten, niin lakisääteisessä kuin myös näissä kriisinhallintatehtävissä toimivien, turvallisuus on turvattu, ja hallituksena myös toimia sen eteen, että korvauskäytännöt ovat kohdallaan, ja henkilöiden, jotka näissä tilanteissa mahdollisesti loukkaantuvat, vammautuvat tai jopa menehtyvät, läheisiä ei unohdeta eikä jätetä, vaan he saavat sen tuen, mitä he tarvitsevat. Asevelvollisuuden ja kriisinhallinnan tehtävissä on paljon tehtävää, ja toivon, että pidämme huolen heistä kaikista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

18.43 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys pienestä yrittäjäeläkelain tarkennuksesta siinä, että voidaan kohtuullistuttaa näitä eläkemaksuja ja voidaan varautua siihen 1.1.23 jälkeen alkaneitten yrittäjien osalta. Tämän vaikutus on merkittävä.

Se, minkä takia pyysin puheenvuoron, liittyy siihen, että tänä päivänä juuri julkaistiin Eläketurvakeskuksen tekemänä tilasto, jossa yrittäjäeläketulo vuonna 2022 oli 22 500 euroa ja sitten yrittäjätoimen ansiotulo on 36 500. Siinä on noin 14 000:n ero, ja tämä kertoo siitä, että YEL-vakuutusmaksu ja -tulo eivät vastaa sitä, mitä todellisesti tulee tuloja. Ja sitten tässä on vielä semmoinen huomattava piirre, että tämä ero kasvaa, mitä suuremmaksi yrittäjätulo kasvaa, eli YEL-vakuutusmaksu ei seuraa YEL-työtuloa. Mutta se ongelma on toisessakin päässä, eli siellä tulokymmenyksen kahdella alimmalla luokalla tämä YEL-tulo on korkeampi kuin ne todelliset tulot. Eli näiltä pienituloisilta yrittäjiltä peritään vakuutusmaksua tietyllä tavalla enemmän kuin todellisuudessa pitäisi tehdä.

Nyt on hyvä, että Jukka Rantalalta tulee tämän viikon perjantaina esitys. Ministeriö on ilmeisesti käynnistänyt jo pienituloisten yrittäjien osalta tämän uudistuksen. Toivoisinkin, että aika nopeasti päästäisiin siihen tilanteeseen, että yrittäjien todelliset työtulot vaikuttavat siihen YEL-tasoon suoraan, ja sitten niin, että tätä alivakuuttamista ei tule, koska sen alivakuuttamisen maksaa valtio, ja meillä on nyt sellainen tilanne, että näiden YEL-vakuutuksien valtionosuus on kasvanut 82 miljoonasta 560 miljoonaan kymmenessä vuodessa eli seitsemänkertaiseksi. Valtiolla ei yksinkertaisesti ole varmasti varaa tällaiseen kasvukulmaan, ja muutenkin tämä vakuuttaminen pitäisi tehdä asianomaisten yrittäjien omasta toimesta.

Tämä on yksi huojennus nyt tässä vaiheessa, mutta pitää tehdä iso uudistus, jossa päästään todellisiin tuloihin, ja sitten tämän YEL-tulon pitää olla yhdenmukainen. Silloin me ollaan oikealla vakuuttamisen tiellä. Siinä mielessä viedään näitä eteenpäin ja odotetaan nopeita ratkaisuja tämän asian osalta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2025 vp

18.46 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen ensimmäinen osa koskee yrittäjän eläkelain voimaantulosäännöksen muutosta. Hallituksen esitys tuo tarkennuksen, jolla varmistetaan, että eri ajankohtina aloittaneet yrittäjät ovat yhdenvertaisessa asemassa. Tämä muutos sinänsä on varsin perusteltu, sillä se korjaa näitä aiempia puutteita.

Mutta varsinaisesti pyysin puheenvuoron puhuakseni hallituksen esityksen toisesta osiosta, joka koskee kriisinhallintatehtävissä palvelevien psyykkisen tuen korvausaikaa. Tässä ehdotuksessa pidennetään tätä korvausaikaa, ja kuten täällä kuultiin, valiokunnassa on pidetty tarpeellisena muuttaa korvausaikaa jopa pidemmäksi kuin hallituksen esityksessä, joka on kaksi vuotta.

Puolustusvaliokunta on tälläkin kaudella aika monessa kohtaa käsitellyt tätä epäkohtaa. Koska kriisinhallintatehtävät voivat aiheuttaa pitkäkestoisia psyykkisiä oireita, jotka eivät aina ilmene heti palveluksen päätettyä, niin valiokunta on ollut huolissaan siitä, kuinka pystytään pitämään huolta siitä, että nämä oireet tulevat hoidetuiksi myös sitten, vaikka ne ilmenevätkin pidemmän ajan kuluttua kotiutumisesta. Nyt tämä hallituksen esitys todellakin vastaa tähän valiokunnan huoleen siltä osin. Meidän pitää pitää huolta niistä henkilöistä, jotka ovat meidän lähettäminä kansainvälisissä operaatioissa.

Nostaisin esiin myös sen, että myöskin Suomen Rauhanturvaajaliitto on ollut todella huolissaan kriisinhallintaveteraanien kuntoutustoiminnasta. Myöskin puolustusvaliokunnassa tätä asiaa on käsitelty paljon. Olemme pyrkineet kiirehtimään sitä, että Suomeen perustettaisiin kriisinhallintaveteraanien keskus, jossa tätä vertaistukitoimintaa voitaisiin aiempaa paremmin toteuttaa. Nostan nyt tässä yhteydessä myöskin sen esiin, että tämä olisi erittäin tarpeellista, nyt vielä kun muistetaan, että kun Suomi on osa liittokuntaa, niin on täysin mahdollista, että jatkossa meillä on myös laajemmin henkilöitä osallistumassa erilaisiin operaatioihin, ja siltäkin osilta meidän pitää varmistaa, että kaikki nämä tukitoimet ovat kunnossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

18.49 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Sotiemme veteraaneja on enää alle 1 200 elossa ja sotainvalideja alle 200. Olemme ikuisesti kiitollisia joka päivä, myös muulloin kuin itsenäisyyspäivän aattona, veteraaniemme ja kotijoukkojen uhrauksista, Suomen itsenäisyyden saavuttamisesta ja säilyttämisestä.

Meillä on myös tänä päivänä kriisinhallintaveteraaneja. Heidän tukemisensa tulevaisuudessa on myös turvattava. Tämä hallituksen esitys edistää tätä asiaa. Niin ikään hallituksen esityksessä on yrittäjän eläkelaki esillä. Se kaipaa parannusta kipeästi, ja tämä esitys on pieni mutta tärkeä askel parempaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

18.50 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Tässä on sillä tavalla mielenkiintoinen ristiriita olemassa, että vakuutusturva määrittelee ja vakuutusmaksut määrittelevät ja myöskin se YEL-tulo määrittelee sen myöhemmän eläkkeen yrittäjälle. Toisaalta nyt kun maksetaan liian pientä vakuutusmaksua, niin sitten oma eläke on eläkeiässä todella pieni. Nyt näitten tulojen, jotka ovat todellisia ansiotuloja, ja YEL-tulojen pitäisi olla käsi kädessä, ja siinä mielessä tämä kokonaisuus pitäisi saada ratkaistua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2025 vp

Sitten kun katsotaan, mitä ne ehdotukset aikanaan tulevat olemaan Jukka Rantalan esityksessä, niin varmasti siinä mennään niihin todellisiin tuloihin. Ja nyt kun STM:stä kuulin — tänään uutisten mukaan — että siellä myös mietitään kahden alimman tulokymmenyksen ratkaisua, jotain ratkaisua siihen, että se vastaisi todellisia tuloja, niin se varmaan pitää koko ketjussa tehdä.

Mutta sitten kun tässä kuuntelee yrittäjien toiveita, niin yrittäjät toivovat nimenomaan pienempiä vakuutusmaksuja. Pienemmillä vakuutusmaksuilla ei saa parempaa eläketurvaa, koska se vakuutusperiaate pitää myöskin pystyä tässä todentamaan. Ja sitten tässä vakuutusjärjestelmässä on vielä se iso ongelma, että tätä ei ole rahastoitunut alun perinkään. Siinä mielessä sitä vakuutusmaksua ei ole silloin kerätty, että saataisiin rahastoitua, niin että täällä on paljon tehtävää tämän YEL-vakuuttamisen osalta. Sitten yhteiskunta ei voi pelkästään kantaa yrittäjän puolesta tätä vakuuttamista.

Tämä tulee olemaan varmasti lähiaikoina meillä iso keskustelunaihe Suomessa, se, kuinka yrittäjän vakuutusturva tehdään eläketurvan varalle. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 130/2025 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.